

Vladimir

Julia May Jonas

VLADIMIR
JULIA MAY JONAS

Özgün ismi: Vladimir
© 2022 Julia May Jonas

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Creative Artists Agency aracılığıyla alınmıştır.

© 2023 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.
Sertifika No: 46105

Çeviri: Elif Ersavcı
Editör: Algan Sezgintüredi
Son okuma: Tuba Nur Bakaçhan
Kapak uyarlama: Betül Güzhan
Sayfa uygulama: Bahadır Erşık

ISBN: 978 605 198 303 5

Baskı: Kasım 2023
Optimum Basım
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51
34295 Küçükçekmece İstanbul
Tel: (212) 463 71 25 • Sertifika No: 41707

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Harbiye Mah. Cumhuriyet Cad. Pak Apt. No: 30
Kat: 1 Daire: 3 Şişli İstanbul – Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

Vladimir

Julia May Jonas

Çeviri: Elif Ersavcı

Adam'a

Şudur tek dileđim:
Bırakın, bildiğim gibi delireyim.

– SOPHOKLES, *ELEKTRA*

Çocukken yaşlı erkekleri severdim, onların da beni sevdiğini sanlardım üstelik. Onları memnun etmeye o kadar hevesli oluşum, hakkımda iyi şeyler düşünmelerini onca isteyişim hoşlarına giderdi. Bana göz kırpar, büyüüp de küçüldüğümü düşünürlerdi. Onlarla kilisede, aile meclislerinde veya arkadaşlarımla ebeveynlerinin arkadaşları olmaları sebebiyle karşılaşmıştım. Dans öğretmenlerimin kocaları veya fen ya da tarih öğretmenlerimdi.

Beğenileri içimi hazla doldururdu. Çocukluk anılarımda üstümde mavi kuşaklı beyaz bir elbise var. *Beyaz elbiseli kızlar*. Bu şarkıyı da yaşlı bir erkek yazmış. Öyle giyiniyor değildim ama kendimi, özellikle de yaşlı erkeklerle vakit geçirdiğim zamanları böyle hatırlıyorum. Kendimi normal bir küçük kız gibi hissettiğim, içimdeki iyiliğin dışıma yansıdığını düşündüğüm de hatırımda. İyilik ve zekâm gözlerimde parlıyor, erkekler, hem de en yaşlı ve huysuzları bile bu ışığı fark ediyordu.

Yaşlı erkeklerin keyif almaya meylettiği pek çok şey hâlâ hoşuma gider. Caz, folk, *blues*, gitar virtüözlüğü. Uzun ve iyi araştırılmış tarihçeler. Varoluşçular ve kaslı yazarlar. Sapkınlık, tuhaf ve şiddet eğilimli suçlular. Duygusal *rock'n'roll*. Bayağılık. Şehir hayatıyla ya da kırsalla ilgili amiyane hikâyeleri ve siyasi tarihle ilgili anekdotları da pek severim. Akıllıca şakaları, şakaların mekaniği üzerine konuşmayı, farklı ifade biçimlerini, iskambili ve savaş hikâyelerini de.

Ama yaşlı erkeklerin en sevdiğim yanı ve aynı zamanda belki *kendimi* de ekseriya ellilerinin sonlarında, yaşlıca, beyaz

bir kadından ziyade (ki beni ne kadar utandırsa da uluorta sunmakla yükümlü olduğum kimlik bu) yaşlı bir erkekmişim gibi hissetmemin sebebi, yaşlı erkeklerin tepeden tırnağa arzu- dan ibaret olması. Üstlerinden istek akıyor. Yemeğe, tekelere, tatillere, eğlenceye karşı doymaz bir iştahları var. Uyarılmak istiyorlar. Uyumak istiyorlar. Arzuları yol gösteriyor onlara; dünyaları arzularından mürekkep. Aklımdaki yaşlı erkekler (bununla belki gençliğimde karşılaştığım, o zamandan beri zihnimde kendini yücelten belli bir yaşlı erkek türünü kastediyor olabilirim) tamamen ve mutlak suretle isteme ve elde etme hissiyatının yön vermediği bir dünya bilmiyor ya da öyle bir dünya hayal etmeyi beceremiyorlar. Bir de bir yatak arkadaşının hayranlığını arzuluyorlar tabii; sadece hayallerinde bile olsa, televizyon ekranlarının mavi ışığından yansısa bile.

Yukarıdaki sözcükleri Vladimir'e ve ahşap sandalyeye dayanmış kumral, biçimli başına bakarken yazdım. Çarpıcı alnı – çıkık da diyebilirsiniz– ışığı yakalıyor, kafatasındaki erkeksi tümseklerin üstünde davul gibi gerilen derisini aydınlatıyor. Kırkında, yüzü yumuşamadan önce sıkılaştan adamlardan. Griye çalan sarı saç karmakarışık samanlar gibi duruyor, şimdilik epey gürse de gelecek yıllarda kafa derisini göstereceğinin, önünde sonunda da tamamen yok olacağının tehdidini hissettiriyor. Sandalyede uyuyor, sol kolundaki (zincirlemediğim kolu bu) kıllar ikinci güneşinde parlıyor. Bu kılların güneşte alev alev ışılan görüntüsü karşısında içimde bir hıçkırık yükseliyor. Parmaklarımı esnek yumuşaklığında gezdiriyorum; dokunuşum minik, nazik bir böceğinki kadar hafif.

Sandalye geniş, ortaçağ tarzı, koyu kahve çamdan yapılmış; kullanıldıkça cilası yumuşamış. Eskiciden geldi; ondan önce 9. Otoban'da, şimdi kepenk kapatmış bir birahanedeymiş. Ahşaba

isimler ve baş harfler kazanmış, yapış yapış olup kararmış zamanla; bazı çift adlarının etrafına kalpler çizilmiş, bazılarının tarih atılmış. İlham bulmak istediğimde baş harflere yoğunlaşıyorum. J. S. + R. B. 1987. Bu harflere isimler uyduruyorum: Jehan Soon ve Robert Black, diyelim, AIDS krizinin dehşetinden kaçıp New York City'den eyaletin kuzeyine taşınmış eşcinsel bir çift. İkisi de mimar. Jehan Koreli göçmen bir ailenin oğlu; Queens'te, Flushing'de doğup büyümüş. Robert Black ise *Mayflower* ailelerinden birinin oğlu, asilzadelerin *kara* koyunu; soyadının *Black* olmasında inceden bir oyun var. Viktorya dönemine ait, derme çatma ama büyük bir ev alıp takıntılı bir tarzda döşemiş, Eames koltuk ve pufundan altmışlardan kalma *kitsch* heykelciklere, bulması ancak internetten, herkesin her şeyin ederini bildiği bu zamandan önceki çağda mümkün olan antikalar, tuhaf tuhaf eşyalar almışlar. Bir gece yeni taşındıkları bu kasabada bir çılgınlık yapıp kendilerini dışarı atıyor ve bir birahaneye denk geliyorlar. Ilık bir bahar gecesi; dışarıda oturuyorlar, romantik bir hava esiyor, yüklendikleri çiçeklerin taçyapraklarını üstlerine yağdıran ağaçların altındalar. Jehan çakırkeyif olup sevgisini uluorta göstermeye başlıyor, Robert ise kuzeydeki bu taşra kasabasından ve doğrudan Cehennem Melekleri üyesi olmasalar da çeteden ilham alan adamlardan olma gebeş güruhlardan korktuğu için onu itiyor. Çok fena kavga edip eve kızgın dönüyorlar. Jehan aşağılanmış, Robert ise çaresiz hissediyor kendini. Çok daha sonra, araları düzelince, Robert kendi başına birahaneye gidip sandalyeye ikisinin baş harflerini kazıyor ve bu kuzey kasabasındaki hayatlarının ilk yıldönümlerinde Jehan'ı götürüp o sandalyede oturtuyor, kazıdığı harfleri gösteriyor.

Sonra ikisi de bir anda alev alıp kül oluyor.

Mesela işte.

Vladimir hafif hafif horluyor. Yumuşak, insanı yatıştıran, mırıl mırıl bir horlama. Tatlı, tekdüze bir ses. Onunla

yaşasaydım, küçük karısı ben olsaydım kendimi ona sarardım, horlaması ninni olurdu bana; dalgaları yavaşça kıyıya vuran bir okyanusun sesi gibi.

Kulübeye çekidüzen verebilirim; içkilerimize sığığım mis-ketlimonları tezgâhın üstünde ezilmiş yatıyor, vestiyerdeki ayakkabılarımızın biri bir yana biri başka yana bakıyor. Bi-raz daha yazabilir, kitabımın üstünde çalışabilirim ama burada oturmak ve Vladimir'in üzerinde kayan ışığa bakmak istiyorum. Bu anın eşikselliğ^{*} mükemmel bir örnek olduğunun farkındayım. Vladimir'in uyanışından önceki gerçeklikte yaşıyorum. Edebî terimlere ergenlik sonrasına özgü bir tutku duyan öğrencilerim de burada olsaydı keşke. Eminim hissederdilerdi bunu. Şimdinin mekândışılığı ve zamandışılığı. Anlar arasında bu ânın nabız gibi atan varlığı.

* Bireyin veya toplumun geçmiş kimliğinden bir diğer kimliğe geçişi esnasındaki aradalık durumu. (*e.n.*)

I.

Vladimir'i uzmanlık dersinde, sonra aday listesindeki öğretim görevlilerinin katıldığı öğle yemeğinde ve dönem başlamadan önceki sohbetlerde görmüş, konuşmasını duymuş ama onunla teke tek laflama fırsatını güz dönemi başlayana dek yakalayamamıştım. İlk karşılaştığımız sıralarda, tam zamanlı bir hoca sıfatıyla işe alınmasını izleyen ilkbaharda, meslektaşlarımla muhabbet etmek zorunda kalmamak için fakültenin düzenlediği her türlü etkinliğe geç gidiyor ve hepsinden erken çıkıyordum. Florence'ın üç sandalye uzağında oturmaya bile zar zor katlanıyordum, vajinamdan uzuvlarıma kızgın şimşekler çakıyordu. Öfkemin çıkış noktasını hep vajinamda hissetmişimdir, bundan edebiyatta daha çok bahsedilmemesi oldum olası şaşırtır beni.

Sonbaharın ilk demlerinde bir akşam, dönemin ilk haftası, beni evimde ziyaret etti; ilk gerçek sohbetimizi böylece etmiş olduk. Müstakil evimizin oturma odasına esen serin meltemin tadını çıkarırken soda içiyor –yalnızsam akşam saat dokuza kadar alkol tüketmemek gibi bir kuralım var (kiloma dikkat etmek için uyguladığım faydalı bir taktik)– bir yandan da Amerika'daki cadıların tarihini okuyordum ki zili çaldı. Kocama suçlamalar yöneltildiğinden beri kurmaca okuyamazmış gibi hissediyordum kendimi. Normalde her yaz derslerimde okutmak üzere en az bir iki yeni hikâyeye ya da roman alıntısı bulmak için okuma projelerine girişirdim bir heves. Çağdaş seslere daima aşına olmak hem öğrencilerim için hem de

benim açımdan önemliydi. Ama bu yaz gözlerim kelimelere odaklanamıyordu adeta. İcat edilmiş dünyalar, kurmacanın bütün uydurmalığı ve çalıntılığı, tüm karakterler... Sundukları her şey nihayetinde çok kıt ve acınası geliyordu. Tarihlerle, gerçeklere, sayılara, istatistiklere ihtiyacım vardı. Silahlara yani. İşte burası yaşadığımız dünya ve bu dünyada bunlar oldu. Literatür tarama derslerimin ilk saatinde *Poetika*'dan bir parçayı yüksek sesle okumak gibi bir alışkanlığım vardı. Aristoteles burada tarihle şiir arasındaki farkı ve ustalıklı işlenmiş kuramsal şiirin insanlığın neden daha üstün bir temsili olduğunu tartışır. Bu sene bu kısmı pas geçtim. Aslında bu sene, genellikle öğrencilerimi hem sindirmek hem de cezbetmek için önceden enikonu hazırladığım referans ve alıntılarla bezediğim giriş faslını olduğu gibi pas geçtim. Bu sene kendilerinden ve deneyimlerinden bahsetmelerini istedim. Bu kararımın arkasında onları tanıma arzusunun yattığını söylemek isterdim ama öyle değil. Ders için aldığım notlara şöyle yazmışım: “Onları konuştur! (Kendi düşüncülerinden başka bir şeyle ilgilenmiyorlar zaten.)”

Garaja bir arabanın girdiğini duydum, sonra biri evin etrafında dolaşıp hangi kapıya yanaşacağını anlamaya çalışırken kulak kesildim. Bizim kasabada evlere arka verandadan girmek gibi bir âdet var, evin içi yıkılıp baştan yapılmadıysa mutfığa açılıyor burası, yatılı kalan yardımcıların daha yaygın olduğu, ev içi emeğin insanın zevklerini, seçimlerini ve becerilerini gösteren bir performans olmadığı zamanların yadigârı.

Ama Vladimir buralarda yeni olduğu için evin ön girişindeki zili çaldı; o kapı sadece yukarı kata çıkmak için geçtiğimiz soğuk, küçük bir koridora açılıyordu. Kapıyı açtığımda verandada, spot ışıklarının altında öylece dikiliyordu, saçını düzeltirken yakalanmış gibi boştaki elini cebine soktu hemen. Mahcup görünüyordu. Otuzlarımı hatırladım, genç bir anne olduğum, genç babalarla karşılaştığım, onlarla oğullarının ya da kızlarının hangi ilkokula gittiklerini veya karateyi deneyip

denemeyeceklerini konuştuğumuz zamanları... Farkında olmadan saçlarına, kılıklarına çekidüzen verdiklerini görmek beni nasıl da heyecanlandırırdu: O yıllardaki cazibemin telaşla boyun büküşüydü bu.

Diğer elinde bir şişe kırmızı şarap vardı, koltuk altına da bir kitap sıkıştırmıştı. Ben kapıyı açınca sarsak hareketlerle ikisinin yerini değiştirdi: Şarabı diğer kolunun altına geçirdi, şişeyi mola zamanı keman tutar gibi tuttu. Kollarını kıvırdığı kareli gömleğinin üzerine örgü bir kravat ve oymalı bir kravat iğnesi takmış, güzel kesimli bir pantolon, altına da kalın beyaz tabanlı, kaliteli deri botlar giymişti. Şehirden geldiği belliydi; burada çok zaman geçirmiş hiçbir heteroseksüel erkek böyle görünmezdi. Benim kocam bile ki İrlanda örgüsü pahalı kazaklara düşkün, kibirli bir adamdır, kentteki tarzın özgüllüğünü ve hafif ironisini unutmuştu kaç zamandır. Ne giyerse inandığı için giyerdi; iyi giyimli kentlilerin doğasında bulunan kostüm ve sunum hissini kaybetmişti. Her an teşhirde olduğunu düşündüren denetleyici his yoktu artık.

Vladimir kapağı sınıf tahtası yeşili, başlığı Sans Serif karakterli ince kitabı uzattı. “Buralardan geçtiğimi söyleyecektim ama aslında geçmiyordum. Kampüsten geldim buraya, bunu vermek istemiştim. John’la daha önce konuşmuştuk da ona, tabii *sana* da bunu veririm diye düşündüm.”

“Bir de bunu,” dedi şarabı havaya kaldırıp. “Sadece kitabımı getirmeyi ziyarete gelmek için yeterli sebep sayamadım.”

Şarabı görmezden gelip bugünlerde öğrencilerle ve etrafımdaki gençlerle konuşurken gitgide daha çok takındığım anaç merakıma büründüm. Hani şu Dev Anası Enerjisi dedikleri şey. “*ihmal edilebilir genellikler*, Vladimir Vladinski,” diye okudum. “Senin kitabın. Çok heyecanlandım, içeri gel lütfen.”

Kravatını kaptırdığı hantal kapıyla kısa bir müzakereden sonra peşimden oturma odasına geldi. Onu koridordan geçirirken boynuma sarmak için paşmina şalımını kaptım. Boynuma gizlemeyi tercih ediyorum.

“John dışarıda, ama seni benimle bir içki içmeye davet edebilir miyim? Hazır buradan geçmiyormuşsun ya.”

Kol saatine göz attıktan sonra teklifimi kabul etti. Zamanının sınırlı olduğunu anlamam için bir jest.

“Mutfağa gelsene. Sana şarap, bira ya da Martini ikram edeyim.”

Kendimi bildim bileli eli boş durmayan bir ev sahibiyimdir, bazıları sevmese de ben meşgul ev sahiplerini severim. Evime biri geldiğinde zamanın büyük kısmında hiç durmam, etrafı toplar, kahve yapar, bir yerleri temizlerim. Annem kitap okumuyorsa, daktilo başında değilse, faturaları ödemiyo ya da uyumuyorsa asla oturmazdı, bana geçmiş bu özelliği. Birinin evine gittiğimde de kendi işlerine bakarlarsa, dikkatleri sadece benim üstümde toplanmamışsa, ben orada aylıklık ederken onlar bavul hazırlar ya da yerleri paspaslarsa bariz şekilde daha rahat hissediyorum kendimi. Bu şekilde oyalanmayı hep sevmişimdir, dikkatini çok fazla bana yönelten ev sahipleri gerer beni.

Şehirde taşınmadan önce, doktor adayı bir öğretim görevlisiyken, çok yavaş hareket eden ve yoğun bir şekilde uzun süre göz teması kuran bir gençle küçük bir kaçamağım olmuştu. Edebiyatta Kadınlar dersini benden alıyordu ve Woolf, Eliot ya da Aphra Behn hakkındaki bir düşüncesini dile getirirken üstüme dikilen bakışları o kadar içime işliyor, o kadar had bilmiyordu ki nasıl karşılık vereceğimi bilemiyordum. Başta komik buluyordum, hali yapmacık geliyordu. Ama delikanlı ofisimde giderek daha çok vakit geçirdikçe göz temasının bağımlısı oldum, gözleriyle gösterdiği dikkatin sıcak banyosundan çıktığımı, sonra da tekrar oraya girdiğimi doyasıya hissetmek için onunla konuşurken olabildiğince yavaş göz kırpyordum. Sonunda flörtleşmemizi tamamına erdirdiğimizde, o iletişimi sevişirken sürdürmediğini görünce yıkıldım (oysa şaşırma-mam gerekirdi). Yirmi bir yaşındaki diğer bütün oğlanlar gibi gözlerini belertip içine dönüyordu. (Dehşete düşmeyin diye

söylüyorum: Ben de henüz yirmi sekiz yaşındaydım.) İlişkimiz sonlanınca oğlanın göz temasını önce rahatsız edici, sonra asap bozucu bulmaya başladım; nihayetinde inek gözlü ve yavan gelir oldu. Bütün bu algı aşamalarından geçmek zorunda kaldım. Oğlan şimdi “işinin başında”, galiba Cumhuriyetçi olmuş.

“Yani, Martini mi, şimdi mi, hayır demem sanırım,” dedi Vladimir, fikir karşısında içi gıcıklanmış gibiydi.

“Votkayla yapıyorum, haberin olsun. Taşra Martinisi. Sert, bol zeytinli, soslu ve vermutlu.”

Gayet iyi olduğunu söyledi, harikaymış, öyle severmiş Martinisini zaten. Kenarına basıp üst raflardaki kadehlere uzanabilmek için en alt dolabı açtım. Kısa boylu bir kadını ben. Bu anatomik gerçeklik kişiliğimle çelişiyormuş gibi geliyor. Bütün yetişkin hayatım boyunca insanlar boyumu, sadece bir altmış olduğumu öğrenince hayret etti. En az bir altmış sekiz, hatta yetmiş olduğumu sanırlar hep. Ben de fotoğraflarda kocama kıyasla ne kadar ufak tefek olduğumu görünce şaşırırım. Benim kafamda ikimiz aynı boydayız.

Kadehleri dolaptan çıkardım. Vladimir çok yakınımdaydı du-ruyormuş gibi geldi, öyleymiş, uzatmak için arkamı döndüğümde kadehleri adamın göğsüne yapıştıracaktım neredeyse.

“Pardon,” dedik ikimiz de.

“*Jinx*,”* dedim.

İçkilerimiz hazır olunca onu oturma odasına götürdüm. Karşımdaki iki kişilik koltuğa oturup hoş, erkeksi bir edayla yayıldı, bacak bacak üzerine attı geniş geniş. Evde onu bekleyen küçük bir çocuğunun olduğunu söyledi; üç yaşındaymış (adı Philomena’yymış ama Phee diyorlarmış), karısı da (ki bölümde büyük merak uyandırmış, Anı Yazarlığı dersi verecek güzel bir kadındı; fakülte etkinliklerinde görmüş ama henüz

* İki kişi aynı anda aynı şeyi söylediğinde birinin diğerinden önce “Jinx” demesine dayanan bir tür âdet/oyun. Uğursuzluk, kötü talih gibi anlamlara gelen “Jinx” kelimesini önce söyleyemeyen kaybetmiş, hatta bir anlamda “talihsiz” sayılır. Kimi yerlerde kaybeden, kazanana basit bir şey, mesela içecek ısmarlar. (e.n.)

konuşmamıştım) şehirden taşraya geçişe pek alışmamış. Kocamın nerede olduğunu sordu, eski bir öğrencisiyle içmeye çıktığını söylediğimde şaşırılmış göründü.

“Öğrencisiyle mi?”

Öğrencinin erkek olduğunu açıklayınca rahatladı.

Kocam John, New York’un kuzeyinde kalan 2.200’den az nüfuslu küçük üniversitemizin küçük İngiliz Edebiyatı Bölümü’nün başkanı. Bahar döneminin başında (geçen ocak) bölüme kocamın işten çıkarılmasını talep eden, üç yüz küsur kişinin imzaladığı bir dilekçe geldi. Ekte, eski öğrencilerden, günümüzde çeşitli yaşlara ermiş, kocamla bu üniversitedeki yirmi sekiz yıllık eğitim hayatı boyunca cinsel münasebete girmiş yedi kadının yazılı ifadesi vardı. Dikkatinizi çekerim ki bu münasebetlerin hiçbiri öğretmen-öğrenci ilişkilerinin alenen yasaklandığı son beş senede gerçekleşmemiştir. Biz eskiden bunlara rızaya dayalı kaçamaklar diyorduk ki öylelerdi ve neler olduğuna dair belli belirsiz idrakim eşliğinde sürüyorlardı. Ama günümüzde genç kadınlar gönül işlerinde failliklerini tamamen kaybetmiş benziyor. Kocam gücünü istismar etmiş sayılıyor artık, o genç kadınların kocamı arzulama sebebinin tam da bu güç olmasının bir önemi yok. Evliliğim şu sıra ne vaziyette olursa olsun bunları sinirden köpürmeden düşünmüyorum. Öfkem suçlamalardan ziyade, bu kadınların kendilerine saygı duymayışına, böyle özgüvensiz oluşlarına. Kendilerini onlara ait olmayan bir dünyanın rüzgârında savrulan minik yapraklar gibi değil, birazcık tehlikeye bulaşmaya, birazcık tabu yıkılmaya, birazcık keyfine bakmaya meraklı, güçlü ve cinselliğini yaşayan kadınlar gibi görebilselerdi keşke. Sanatta ahlakçılıkta ısrar eden popülist yaklaşıma doğru genel ve hayli itiraz edilesi bir kayma da varken, bu *post hoc* namus kumkumalığını bir kadın olarak rencide edici buluyorum. Kocamla yaşadıklarından ötürü kendilerini, faydalanıldıkları sonucuna varacak kadar suçlu hissetmeleri moralimi bozuyor. Hepsine bir Kaltak Yürüyüşü yapasım, eğer üzgünlerse sebebinin muhtemelen seks

yapmış olmaları değil, başkalarının haklarında ne düşündüklerini merak ede ede internette çok fazla zaman harcamaları olduğunu anlatasım geliyor.

Kadro alırsa (ki becerikliliğine, edebî şöhretine, gençliğine ve bariz hırsına bakılırsa kesin alır) bölüm başkanlığına çıkan basamakları bir bir tırmanacağını düşündüğüm genç, çiçeği burnunda Profesör Vladimir Vladinski oturma odamda etrafına bakındı. Poster stoklarını eritirlerken Film Forum'un bağış toplama etkinliğinden aldığımız Buñuel'in *Gündüz Güzeli*'nin gerçek boyutlu afişinde, sonra da büyük Amerikan yazarlarının evlerinden aldığımız çerçeveli baskılardan oluşan seride duraksayan gözlerini takip ettim; bu seriyi kızım Sidney sekiz yaşındayken ülkeyi bir ucundan diğerine katettiğimiz macerada derlemiş, gezimizin yol haritasını Hemingway'den Faulkner'a, O'Connor'dan Morrison, Wright, Cather ve Los Angeles'taki Didion'a kadar pek çok önemli Amerikan romancısının memleketini ziyaret edeceğimiz şekilde çıkarmıştık. Solundaki duvarda, sırtları desteklenip çivilenmiş halde, Rusya gezimizden getirdiğimiz Dostoyevski müzesi, Tolstoy müzesi ve Turgenyev müzesinin broşürleri vardı. Sehpanın altındaki rafta her yıl bir hafta kaldığımız New York City'de izlediğimiz tiyatro oyunlarının programları duruyordu bir yığın. Bir duvarın neredeyse tamamı *Don Quijote*'nin temsillerine ve büyük bir İspanya haritasına ayrılmış, haritanın üstünde tutturulmuş raptiye ve yol üstündeki kasabaların kafelerinden aldığımız bardak altlıklarıyla Quijote'nin yolculuğunun izi sürülmüştü. Odanın bir köşesinde daha uzak erimli seyahatlerimizin mabedi vardı, Noh tiyatrosunda kullanılan otantik bir *şite* maskesini, Nijerya'daki Ariaria Pazarı'ndan aldığımız küçük heykelleri, Norveç oyması kitap desteklerini, İsveç yapımı antika bir kahve demliğini, Hindistan'dan bir sitarı ve Fas işi duvar süslerini içeren bir koleksiyon.

“Eviniz muhteşem,” dedi, Frido Kahlo'nun Meksika'daki evinin kitapçığını elinde evirip çevirirken.

“Bir belge gibi aslında. Geçen zamanın, görülen şeylerin dökümü.” Martinimi içki masası olarak kullandığımız antik kül tablası sehпасına koydum dikkatlice. “Bazen iyi yaşanmış bir hayat gibi geliyor gözüme. Bazen de her şeyi yakıp kül etmek, minimalist olmak geliyor içimden.”

Başını salladı. “Ama olabilecek en iyi yığıntı bu –müze gibi burası– zincir mağazalardan alınmış çerçöp, plastik kaplar, uzaktan kumandalar yok ki etrafta.”

“Onlar biraz daha gizli saklı yerlerde. Poşetleri koyduğum poşetlerim bile var benim. Hem insan bunca kültürle kuşatılmak ister mi her zaman? Sürekli herkesin elinden çıkan en iyi şeylerin bombardımanı altında olmanın yorucu bir yanı var,” dedim.

“Böyle düşündüğüne inanmıyorum. Böyle şeyler seni yorsaydı akademiden sağ çıkamazdın,” dedi. Benimle aşık atması çok hoşuma gitmişti.

“Sağ çıktığımı kim söylemiş?” Kaşlarımı havaya kaldırıp *İnsanlık Komedyası*’na bilgiççe selam verir gibi göründüğümü umarak büzdüm dudaklarımı.

Kadehinden büyük bir yudum alıp birkaç damlayı üstüne, haki kumaşa döktü, üst üste attığı bacaklarının arasında trambolin gibi gerilen pantolonunun ağ kısmının hemen başına. “John’un dışarı çıkma izni olmasına şaşırđım.”

Pencereden yana baktı, ardındaki geceyle kararan cam, içeriyi yansıtıyordu. Oturduğumuz açıdan birbirimizin yansımasını görebiliyor ama kendimizi göremiyorduk. Çabalamadan birbirimizin bakışını yakaladık. Gülümsedik, dudaklar kapalı, utangaç. Gözlerini kaçırđı.

Sonraki gün ve gecelerde aklımdan bir türlü çıkmayan, içimi ısıtan da pencerenin karanlık camına vuran bu imgesi oldu. Kolu kanepenin minderi boyunca uzanmış, bacak bacak üstüne atınca çoraplarının çizgileri meydana çıkmış, başı omzundan yana dönmüş, gözlerinin yere inerkenki o halı... bir bukete mahcup mahcup bakan eski moda, kadın bir tiyatro oyuncusu gibi.

Evliliğimin detaylarından açıkça bahsetmekten genellikle imtina ederdim, bu yüzden Vladimir Vladinski'yle, bu deneysel romancı ve küçük üniversitemizin çiçeği burnunda öğretim görevlisiyle neden bu kadar içten konuştuğumu merak ediyorum bazen. Ama kendi sorumu kendim cevaplıyorum hemen tabii. Penceredeki bacak bacak üstüne atmış yansımaları görür görmez onunla içli dışlı olmak istemişim. Önümde baştan aşağı yeni bir dünya açılmıştı sanki. Dünya değilse de dibi olmayan bir kuyu, düşüşün insanı canlandıran hezeyanını dur durak bilmeden deneyimleme hissi.

Bu yüzden bir bir ortaya döktüm ne varsa. Kocamla aramızda, evliliğimiz boyunca cinsel açıdan istediğimiz kadar özgür olacağımıza dair örtük bir anlaşma olduğunu anlattım. Soru sormak yoktu, açıktan söylemek yoktu; doğaçlama yorumlar ve kafa sallamalarla yürüyordu iletişimin büyük kısmı. Oturup tartışmıyorduk bunu, Tanrım, zaten kim böyle şeyleri tartışmaya zaman harcamak isterdi ki? Utanç verici, yavan ve cidden, hiç bizim tarzımız değildi. Kocamın cinsel gücü fikren hoşuma gidiyordu, ilişkilerinin bana kazandırdığı alanın da tadını çıkarıyordum. Edebiyat profesörüydüm, Sidney'nin annesiydim, yazardım. Sürekli dikkatimi ona vermemi isteyen bir koca ne işime yarardı? Uzak durmak ve uzak durulmak istiyordum. Kadınların yaşı meselesine gelince, kendimi üniversitede okurken edindiğim deneyimlerime o kadar bağlı hissediyordum ki buna da itiraz edemezdim. Üniversitedeyken hocalarıma karşı dayanılmaz bir şehvet duyardım. Erkek ya da kadın, çekici ya da itici, dâhi ya da vasat olmaları fark etmiyordu, çılgınca arzuluyordum onları. Bana kim olduğumu anlatma güçleri olduğunu düşündüğüm için arzuluyordum. O sıralar azıcık bir utanmazlığım, hatta bir damla özgüvenim olsaydı eminim ofislerine dalıp kendimi üstlerine atardım. Atmadım. Ama içlerinden biri ıslık çalsa koşa koşa giderdim kesin.

Ayrıca kocamın karakteri zayıftı. Arzulanan istiyordu, bundan besleniyordu; gün ışığı, suyu ve oksijeni buydu. Her

sonbahar yeni, taze, genç ve ateşli bir kadın güruhu akın ediyordu, her geçen yıl tenleri daha parlak ve güzel oluyordu. Hele ki havanın ekimden hazirana dek ısınmadığı bu kuzey kasabasında kaldıkça solup çatlayan bizim ciltlerimizle kıyasla.

Yirmilerimde ve otuzlarımda benim de ilişkilerim oldu. Biri daha önce bahsettiğim öğrenciyleydi (ama aralarındaki tek öğrenci oydu; daha yirmi sekiz yaşındayken bile genç sevgilimin benden önce mahrem yakınlıklar yaşadığı genç, tay gibi kadınlarla karşılaştırıldığında bedenimin yaşlandığının fazlasıyla bilincindeydim), bir de civardan adamlar vardı: üst kattaki banyoyu yenileyen müteahhit Thomas, işletme bölümünden profesör Robert, buradan üç beş kasaba uzakta yaşayan, beni ahırdan dönüştürdüğü geniş stüdyosunda ağırlayan ressam Boris (en sinematografik olanı oydu).

Otuzlarımda sonlarına doğru kendi bölümümden biriyle birlikte olmak gibi bir hata yaptım. Kötü bitti; gözyaşlarıyla, tehditlerle, birbirimizin yüzüne telefon kapatmalarla, incinmiş duygularla. Kızım o sıralar dokuz yaşındaydı, giderek daha da çok farkına varıyordu etrafındaki dünyanın. Her şey karmaşık ve yorucu bir hal almıştı. Cinsel perhizi benimsemeye, oyundan çekilmeye karar verdim. İşime, evime, yazılarıma odaklanacaktım. İş arkadaşımınla meşguliyetim, ne kadar cezbedici olsa da bana kendimi gülünç ve haysiyetsiz hissettirmişti; hatta çaresiz, zayıf, haris. Bundan böyle haysiyetin, zarafetin, bilgeliğin peşinden gidecektim. Şehvetten ve arzudan vazgeçtim. Biçim ve yapı üzerine pek çok makale kaleme aldım. İkinci romanımı yayımladım.

Vlad'a bütün bunları anlattığımda dertlenmiş göründü gözüme. Sanırım kocamın masum olduğunu söyleyip itiraz etmemi, bunların onun adını lekelemek için –hani mesela üniversiteyi yaşlı ve beyaz adamlardan kurtarmak için– sürdürülen bir kampanya olduğunu iddia etmemi bekliyordu. Martinisini bir iki dakikada bitirdi.

Zeytin çekirdeğini emerken sorular sordu bana. “Yani kocanın öğrencilerle çoklu ilişkileri olduğunu biliyordun?”

Gözlerimi devirmemek için kocaman açtım. “Çoklu ilişkiler mi? Ne saçma bir ifade biçimi. Kocam onlarla yattı, onlar da kocamla. John onların ıslıl ıslıl tenlerini sikti, onların donları da John’un onayını aldıkları için ıslandı. Hoşlarına gidiyordu bu; John da kendine engel olamıyordu.”

Suratını buruşturdu. Namus kumkuması. “Engel olamıyormuş. Ben buna inanmıyorum. İnsanın durup dururken bunun içine düşmesinin mümkün olduğuna inanmıyorum.”

“Neyin, aşkın mı?” diye sordum. “Yoksa şehvetin mi?”

“İkisinin de. Gevşemesine göz yumduğun bir parçan vardır her zaman. İstemiyorsan yapmak zorunda değilsindir.”

Yüzü kızarmış, huzursuzlanmıştı. On dokuzuncu yüzyılda yaşayan New Englandlı bir vaizi hatırlatıyordu bana. Katı ilkelere şaşmayan aşkınıcı bir Üniteren. Vegan gibi görünüyordu. Hoşuma gitti. Kibirli öfkelerini beğendim.

Ellerimi kucağımda birleştirdim. “Canını sıktım sanırım.”

“Önemli değil.” Ergen gibi gerilmişti. (Ama Bu Haksızlık!) “İşte bu yüzden insanlara hayranlık duymamak gerek. Önünde sonunda hayal kırıklığına uğratıyorlar hep.”

“Yaptığı şeyi hoş görmeden de kocama hayranlık duyabilirsin,” dedim. Ayrıca hoş görmek sana düşmez, diye geçirdim içimden.

“Keşke yapabilsen. Belki yapabilirim. Özür dilerim. İçki-den önce yeterince yemek yememişim.”

Bundan sonra konuyu değiştirdik, mühim bir yazarın yeni çıkan romanından, ikimizin de New York’ta izlediği bir tiyatro oyunundan söz ettik; oyun klasik bir eserin feminist açıdan yeniden yorumlanması mıydı yoksa ataerkil tellallığı mı? Biraz peynir ekmek yemesi ve su içmesi için ısrar ettim. İkinci sınıf öğrencileriyle üçüncü sınıflar arasındaki farklara değindik (üçüncü sınıflar kalın kafalı, ikinci sınıflar keskin zekâlıydı).

Üç yaşındaki kızı için hatırlayabildiğim kadarıyla yakınlardaki çocuk dostu etkinliklerden bahsettim.

Zifiri karanlıkta ayrıldık. Kitabımı okumayı iple çektiğimi belirttim bir kez daha. Veda eder ve kitap hakkında ne düşündüğümüzü, özellikle de benim ne düşündüğümü öğrenmekten “gerçekten çok” memnun olacağını söylerken baygın görünüyordu. Arabası garaj yolundan çıktıktan sonra havuzumuzun kenarındaki Muskoka sandalyesine oturdum. Başımı geriye yaslayıp yıldızlara baktım. Yirmi yıldır tek bir tane içmemiş olmama rağmen canım sigara çekti. Giderek büyüyen bir heyecan ve çılgınlığın sinir sistemime sızdığını hissettim. Kemiklerimde başlayıp dışarı yayılan diken diken bir farkındalık. Vladimir Vladinski’nin iri, haşin elleriyle yüzüme düşen saçlarımı geriye ittiğini düşündüm. Evin diğer ucunda, bahçeyi çevreleyen tel örgünün ardında, bir sokak kedisinin ya da bir tilkinin gözleri verandanın ışığını yansıttı. İblis gözleri gibi parladılar.